

Dördüncü Suret'te, hadsiz sehavet ve hesapsız hazineler ve antika sanatların; Cenâb-ı Hakk'ın kemalatını, cemal-i manevîsini ve hüsn-ü mahfisinin letaifini gösterdiği ifade ediliyor. Bu cümleyi misallerle açar mısınız?

Kemal, “üstün olma, en ileri derecede bulunma, noksansız olma” gibi mânalar ifade eder. **Cemâl** ve **hüsün** kelimelerinin her ikisi de “güzellik” olarak tercüme edilir. Çoğu kez birbirinin yerine kullanılırlar.

Ancak, uygulamada "**cemâl**" kelimesi genellikle, **sima güzelliği** için, "**hüsün**" ise **ahlâk** ve **mâneviyat** güzelliği için kullanılır. **Hüsn-ü ahlâk** denir de **cemâl-i ahlâk** denilmez. Öte yandan Kur'an-ı Kerim'de, ilâhî isimler için **esmâ-i hüsna** tâbiri kullanılır. Bu isimlerin hepsi cemildir de.

“...Onun ile bütün esması cemîle bir Cemil-i Zülcelâl'i ve bir Mahbub-u Lâyezalî'yi ve bir Mâbud-u Lemyezel'i, hüşyar olan akıl ve kalblere gösterir.”(1)

Cenâb-ı Hakk'ın bir ismi **Cemîl**'dir. Cemil **güzel** demek. O'nun mukaddes Zât'ı mahlûkata benzemediği gibi güzelliği de mahlûkatın güzelliğine benzemez ve idrak edilmez.

Manevî güzellikler ancak tezahürlerle bilinebilir. **Sehâvet** yani cömertlik güzel bir sıfattır ve manevîdir. **Muhtaçlara yardım edilmesi bu sıfatın bir tezahürüdür.** Biz o yedirilip içirilen ve bütün ihtiyaçları görülen fakirlere bakarız da onlara bu yardımda bulunan zâtın sehâvetini görürüz. Yani, o manevî güzellik bu maddî elbiselerde, yiyeceklerde kendini gösterir.

Üç milyondan fazla bitki ve hayvan türü olduğundan söz ediliyor. Bunların da birçok cinsleri var. **Hurma bir türdür, yetmişten fazla cinsi olduğu söyleniyor.** Bu cinslerin fertlerini ise saymak mümkün değil. İşte, hayvan olsun bitki olsun, bu kadar çok muhtacı her gün rızıklandırmak sonsuz bir rahmet ve sehâvetten haber verirler. Bu ise bir cemâl-i manevîdir, hüsnü mahfidir, yani gizli güzelliştir.

Maddeden münezzehe olan Allah'ın Zât'ının güzelliği gibi, sıfatlarının, isimlerinin güzellikleri de manevî güzellik tâbiriyle ifade edilir.

Bütün canlılarda kendini gösteren rahmet ve sehâveti, bir de zaman boyutunda ele alalım. Bu kadar varlıklar, tâ ilk atalarının yaratıldığı günden beri rızıklanıyorlar, bütün ihtiyaçları en mükemmel şekilde görülüyor. Meselâ, her birine ikişer göz takılıyor, ikisi de mükemmel. Ayakları, kanatları, sindirim ve solunum sistemleri mükemmel. Ciğerleri, mideleri mükemmel. Bunların her biri hem en büyük bir ihsan, hem de en antika bir sanat ve taklidi mümkün olmayan birer mu'cizedirler.

Her akıl şüphesiz tasdik eder ki, kıyamet kopmasa bu sehâvet ebediyen devam eder, bu antika sanatların da sonu gelmez. Yani **“sonsuz bir sehâveti, sonsuz hazineleri, sonsuz antika sanatları”** her akıl kabul eder. Bunlar ise sonsuz bir kemalden ve yine sonsuz bir rahmetten haber verirler.

Haşirle yeniden diriltilip mahşer, mizan ve sırat safhalarından sonra ebedî saadete erecek mü'minler ise sonsuz değil, sınırlıdır, sayısız değil, mahduttur. Sonsuza rahatlıkla **“evet”** diyen akılların, bu sayılı fertlerin yeni bir hayata kavuşup Allah'ın âhiretteki sayısız nimetlerinden faydalanmalarını da rahatlıkla kabullenmeleri gerekir.

Son olarak şunu da ilave edelim:

Bütün bu nimetler ve ihsanlar **“hesapsız hazineler”**den geliyorlar. Bu hazineler ise bildiğimiz maddî hazineler gibi değil. Allah'ın her bir ismi bir manevî hazine gibidir. Bu **“künuz-u mahfiye”**den (*gizli hazinelerden*) sonsuz varlıklar yaratılmaktadır. Meselâ, **Muhyi** (*hayat verici*) ismi bir hazinedir, insanların hayatından, meleklerin hayatına, hayvanların hayatlarından, bitkilerin yarı canlılıklarına kadar bütün hayatlar o hazineden gelir.

Diğer isimler de aynı şekilde değerlendirilebilir.

Cenâb-ı Hakk'ın doksan dokuz ismi hadis-i şerifte sayılmıştır. Cevşen-i Kebir'de bin bir isim zikredilmiştir. Bazı zatlar, ilâhî isimlerin sonsuz olduğunu söylerler. Üstad'ın, **“hesapsız hazineler”** demesi bu görüşün desteklenmesi olarak da kabul edilebilir.

(1) bk. [Sözler, Otuz Üçüncü Söz, Yirmi Altıncı Pencere.](#)